

HADRIÁN

středa 23/6/2021

REGIONY
MEZINÁRODNÍ
DIVADELNÍ FESTIVAL
HRADEC KRÁLOVÉ

www.festivalregiony.cz

Oficiální zpravodaj
divadelního festivalu Regiony

ŽENY A KREV

- KOLCUNOVÁ A MENSTRUACE V ZÁVĚSNÉ AKROBACII
- ŘÍHOVÁ A NÁSILÍ VYMAČKANÉ Z MECHANICKÉHO POMERANČE
- FRIČOVÁ A PRAVÁ NÁLOŽ V PODOBĚ HODNĚ BLBÝ KOCOVINY ZE STOLETÍ RYB

TU NEČEKANOU VĚC S OČIMA

Reportáž z jednoho velmi krátkého vztahu navázaného v úterním festivalovém programu.

Se včerejší šestou hodinou začala moje nervozita narůstat. Za nejmagičtější moment na divadle vůbec považuju tu krátkou chvíli těsně před začátkem. Sál potmění, šum v publiku se uklidní a všichni se naladí na moment zahájení, atmosféra očekávání by se dala krájet... Sny, které se ještě nezačaly zdát. Přesně tentýž pocit se mě zmocnil i včera před tím, než se šestkrát ozval zvon věžičky na hradeckém Malém náměstí. Žádný sál nepotměl, protože jsem přišel na pouliční performance, z čehož vyplývá, že se neutišilo ani publikum, které začalo pomalu plnit židličky obklopující šestici bílých kvádrů na dlažbě. Naopak, s ubývajícími volnými místy k sezení a přibývajícím zvědavci na stojáka ruch narůstal. „Bych z toho spadnul,“ zaslechnu první komentř poté, co se na jeden z kvádrů vyhoupne dívka v bílých šortkách a košili. Posadí se a svěsí nohy, aniž by se dotkla chodidly dlažby – kvádr je vyšší, ale ne o moc. Trochu připomíná podstavec pro muzejní exponát. Možná právě takové sloupy mají i v Pražákově paláci Moravské galerie v Brně, bleskne mi hlavou – právě odtud performance na festival dorazila. Nevím, vevnitř jsem nikdy nebyl. Z myšlenek mě přerušuje tanečnice v bílém, která se mnou navázala na dálku oční kontakt, jako by mou otázku slyšela. Její pohled jsem nečekal, není moc příjemný, je pevný, odhodlaný a já na něj nejsem připravený. Než stihnu zpanikařit a nějak reagovat, naštěstí přejde očima k dalšímu divákovi, který dorazil na výtvarnou instalaci na pomezí happeningu s názvem I am normal: example no. 3.

Netrvá dlouho a v sondování publika se k ní přidává i mladý, stejně oblečený muž – oba patří k uměleckému kolektivu Lidi z brněnského BuranTeatru. Každý teď sedí na svém podstavci v Hradci, jejich zraky jako světla majáků navazují oční kontakty s návštěvníky festivalu jako s lodmi na moři, které chtějí spíš lákat než varovat. Trochu to chvílemi vypadá, jako by nepatrnými pohyby napodobovali pózy a gesta diváků. „A to je jako to představení?“ Z reakcí ostatních je patrné, že nejsem jediný, kdo onen magický moment začátku propásl. Nevzdávám to a zkoumavě obejdu kolem přibývajících hro-

zen lidí. Zdá se, že je bílé kvádry a na nich sedící performeři něčím přitahují. „Na Kavčáku bude cimbálovka!“ – tedy skoro všechny.

A pak si všímám čtveřice reproduktorů rozmístěných kolem dokola, to když se z nich ozvou první slova. Jsou docela normální, pronáší je civilně ze

záznamu dívčí hlas, zdá se mi, že by mohl patřit tanečnici. I mužský hlas, jenž se ozve vzápětí, patrně patří jejímu mužskému protějšku. Oba se nejprve pomalu, pak svižněji pohybují po vrcholcích kvádrů. Posloucháme přitom nahrávky jejich krátkých tvrzení, kterými nás chtějí ujistit o tom, že jsou normální. A upřenými zraky jako by nás obviňovali z téhož – že jezdíme autobusem, že někdy nepárujeme ponožky, že čůráme ve sprše... Že jsme normální jako oni.

„Du pro pivo,“ opouští divácká místa na náměstí ti, kteří očekávali artistická a efektní čísla. Třeba ovšem přiznat, že minimálně základy párové akrobacie Patricie Pažická a Petr Holík ovládají bez problémů. A reprodukováná a někdy provokativní prohlášení dua performerů vyvolávají nepochybně kýžený efekt v podobě

zapojení publika: „To není pravda, já chodím do práce ráda!“

Zase trochu popojdu, abych se podíval na celou instalaci z trochu jiného úhlu. A vidím, že publikum vlastně moc neprořídlo, jen o rodinky s dětmi. Pravidla pohybové hry dvojice v bílém se několikrát promění, poprvé když sestoupí na zem, podruhé když promluví. Jednoduchým pozdravem začíná další fáze performance, už nemluví o sobě a svém těle, ale začínají si všimnout toho druhého, hodnotí ho. Oční kontakt s dvojicí už mi není nepříjemný. Dokonce se na něj začínám těšit a vyhlížím jej. Řekli mi toho o sobě už tolik, v tolika věcech jsme si opravdu podobní (kromě těch daní – ty já samozřejmě platím). Začínám jim fandit, držím jim palce při stále rychlejší a pohybově zběsilejší partnerské hře odehrávající se nyní i v úzké proluce mezi kvádry, třeba hlavou dolů. A pak přijde ta nepříjemnost.

Mezi výroky, s nimiž jsem se doposud více či méně ztotožňoval, přibývá těch, které musím naprosto odmítnout. A i když je to divadlo, jsem na ně najednou naštvaný, úplně cítím, jak se mi úsměv plný sympatie proměňuje v despekt plný opovržení. Jsem naštvaný asi sám na sebe, že jsem jim na tu pozvánku očního dialogu skočil. Už mě nezajímají, když k mým zrakům zavítají ty jejich, vyhýbám se jejich pohledu. Nenech se rozčilit! Uklidňuju se. Proč bych k jejich slovům vůbec měl zaujmout jakýkoli postoj? Já přece nekopu do psů, neodmítám migranty ani neznásilňuju támhleto ženu.

Co z toho? Kouzelný moment začátku jsem propásl. A téma „kdo a co je tady normální“, jak vypadá normální tělo, vztah, život, bylo více než očividné. Ale opravdu mě překvapila ta nečekaná věc s očima. Takový ten pocit, když jde proti vám někdo, koho jste si třeba dřív vážili, ale pak udělal něco, s čím prostě souhlasit nemůžete. Podíváte se mu normálně do očí?

Karel Kratochvíl

GLOSA VČEREJŠÍHO DNE

Včera jsem nezvládnul: dát si langoše před Klicperákem ani klobásu před Drakem; vidět zdaleka všechno, co jsem chtěl, nejvíc mě mrzí Zrní; jít spát před druhou ráno (i když to bylo vlastně už dneska); zařadit soutěž do dnešního Hadriána; si nedat pivo; se nerozčilovat nad přemírou plastů v netříděných odpadkových koších; mít strach z toho, že se na podzim divadla zase zavřou; ráno sprchu.

Včera jsem zvládnul: večer sprchu; vidět tři představení; nepropotit čepici; při návštěvě bankomatu opustit trojúhelník Žižkovy sady – Drak – Klicperák; konečně si po pěti dnech zapamatovat kód od ubytovny; jedním pracovním callem ověřit, že existuje ještě život mimo festival; zapomenout na přejetou kočku (skoro); poobědvat i povečeřet se spolužáky a kolegy, které jsem neviděl, ani nepamatuju.

Karel Kratochvíl

UMĚNÍ MÍŘÍ PŘÍMO DO SRDCE

Ivana Kolcunová je vystudovaná psycholožka, která několik let provozovala akrobacii na šálách, až ji to dovedlo k vytvoření performance o ženském cyklu. Společně s dalšími třemi ženami přijíždí na festival s novocirkusovým představením The Same Self.

Jste vystudovaná psycholožka. Jak jste se dostala k divadlu?

Jednoho dne jsem se prostě rozhodla. Cítila jsem až neodbytnou potřebu nějak ztvárnit téma menstruačního cyklu. Podpořit ženy a ukázat mužům, že pestrost ženských prožitků a emocí je v pořádku. Vzdušnou akrobacii dělám přes 8 let. Vždycky to byl spíš koníček, ale ve spojení s tímhle tématem mi pohyb přišel jako super nástroj, jak ženskou cykličnost zajímavou a přijatelnou formou dostat k lidem. A protože i díky mojí „civilní práci“ mám docela dobré organizační schopnosti, tak jsem si říkala, že to prostě zkusím. Že produkovat vlastní divadelní představení třeba nebude zas až tak jiné, než vést tým lidí a organizovat práci.

Máte pocit, že je v naší společnosti téma menstruace tabu?

Úplně upřímně, já už ani sama nevím. Čím víc se tomu tématu věnuji, tím více mám pocit, že je to přece normální a že už to snad ani jako tabu nemůže nikomu připadat. Ale možná jsem jen v nějaké sociální bublině... Co každopádně vnímám je, že stále zbývá velký prostor pro to výhody celého menstruačního cyklu vědomě využívat. Vědomě pracovat s tím, že jako ženy máme poměrně předvídatelně více či méně energie, že když jsme našťavané a vzteklé nebo velmi unavené, tak to není „jen nějaký rozmar“, ale informace především pro nás samotné, že nám třeba něco dlouhodobě nevyhovuje a přehlídíme své potřeby.

Co vás přivedlo k tomu toto téma umělecky zpracovat?

Umění míří přímo do srdce. A o to mi šlo. The Same Self je za mě nová forma vzdělávání skrze hluboký emoční prožitek. Podle mě změna vnímání sebe sama vychází právě ze srdce. A proto mi umění přijde jako hodně efektivní cesta.

Krom hudební složky v performance nejsou muži, což je vzhledem k tématu logické. Nezvažovala jste však, že by stálo za to ukázat i mužský pohled na věc?

To byl i počáteční záměr. Původně mělo vzniknout společné dílo s teď už bývalým přítelem, multiinstrumentalistou a skladatelem. Představovala jsem si, že já dám do pohybu svoje prožívání cykličnosti a on na to bude hudebně reagovat. Že vytvoříme takový intimní dialog. Jenže naše cesty se rozdělily, tvorba usla. Já to ale nechtěla vzdát a začala jsem hledat nové cesty. Nelpěla jsem na tom, že tam ten mužský pohled musí být za každou cenu. No a nakonec to přirozeně došlo do formace čtyř žen a jednoho muže. Takže mužský pohled zůstal, ale ne v původní „reaktivní“ formě, ale spíše spolupracující.

Jakou máte odezvu od diváků? Vnímají ženy performance i terapeuticky?

Vnímají! Třeba jedna žena mi po roce od představení napsala, že si uvědomila, jak jí to do života přineslo více klidu. Jiná žena byla na představení opakovaně a pak napsala, že jí to zvedlo sebevědomí a začíná být fakt hrdá na to, že je žena. A taky mi přišla reakce, že to je velká podpora pro ženy, které bojují samy se sebou. A z toho jsem prostě nadšená. Že se tu psychologii s uměním fakt podařilo propojit. A že moje vlastní terapie pomáhá i ostatním.

Alexandra Ratajová

22.00 Studio Beseda

NA KONCI CREEPY VEČÍRKU: ROZHOVOR S VŮDKYNĚMI A STUDIA RUBÍN, DAGMAR FRIČOVOU A LUCIÍ FERENZOVOU

Jak byste charakterizovaly aktuální umělecké směřování pražského A studia Rubín?

Rubín je autorské divadlo, ve kterém se snažíme podporovat vznik nových textů (např. výzvou Autor v domě, která tenhle rok má už třetí běh). Zároveň je to divadlo komorní, což generuje určitou intimitu a prostředky vznikajících inscenací. Sezóny jsou určené zastřešujícím tématem, ke kterému se jednotlivé inscenace vztahují, každá ze svého, už konkrétního fokusu.

Jakým způsobem probíhá výběr témat, forem, spolupracovníků?

A studio Rubín bylo vždycky prostředí, kde se stýkali profesionálové se začátečníky, či dokonce amatéry – od toho to „A“ v názvu. Díky tomu je to živá půda, kde se může skutečně dosáhnout určité autenticity. Existuje spřízněný okruh tvůrců, kteří se do Rubínu i po letech vracejí, kořeněný vždy někým, kdo právě končí uměleckou školu.

Co se témat týče, hodně obecně řečeno se snažíme nacházet zásadní, většinou i velmi vážná a často tabuizovaná témata (práce a mateřství, vyhoření, rakovina, sebevražda...), která se ovšem snažíme komunikovat s nadhledem a tak, aby to přinášelo radost nám i divákům.

Jak se Vám osobně žilo ve století ryb?

LF: Narodila jsem se tam – dost dlouho to vypadalo, že lidstvo dosáhlo ráje a teď si bude už jen brát.

Samozřejmě se ukázalo, že tomu tak není a že nás veškeré totality minulých dekád zákonitě musí dohnat a vybrat si daň. Takže tahle doba navždy zmizelého dětství má trochu pachut' kruté budoucnosti. Nicméně musím říct, že to asi ani jinak nešlo. A uvidíme, třicátá léta dvacátého století, která právě Horváth nazývá začátkem století ryb, jsou poměrně přehledná a víme, co z nich vzešlo... otázka je, co nás čeká na jeho konci...

DF: Jako na konci večírku, který byl vlastně trochu creepy, jak by řekla Joha z inscenace Na konci sto-

letí ryb. A navíc s vědomím, že ta pravá nálož v podobě hodně blbý kocoviny, je teprve přede mnou. Byl to totiž večírek velkých citů i pocitů, prožívání velkých věcí i sebeprožívání, taky se hodně žvanilo o svobodě a individualismu a člověk se toho hodně načuchal. Akorát všechno tohle strašně moc procítěný a prožitý bylo taky dost vyfabulovaný, hodně vystlaný vlastníma představa-

ma a taky se do toho všeho přimíchalo nemálo dezinformací. A teď welcome reality! Nicméně realitu, vlastně vítám s jistou úlevou. Takový konec iluzí a nečinnosti, začátek uzemnění a jednání.

Jak inscenaci infikoval román Sally Rooneyové, respektive autorská literární tvorba Ödöna von Horvátha?

DF: Každý trochu jinak. Horváth jí dodal ideu a jakýsi modus vivendi i operandi, Ronneyová pak základní vztahový půdorys.

Co je podle Vás největší bolestí současného českého divadla?

DF: To, že je divadlo a kultura obecně posuzována svými zřizovateli většinou primárně z ekonomického hlediska a jako směrodatné se berou kvantitativní výkonové ukazatele –

tedy počty repríz, diváků, tržeb. Za důsledek toto nepochopení má nadprodukcí, práci v časové a ekonomické tísní. Snad to i nějak v širším kontextu souvisí se vzděláváním a (ne)pojetím estetických výchov.

LF: Podepisuju. Doba koronaviru, ve které jsme všichni od divadla odstoupili, ukázala, v jak šíleném odvětví pracujeme. Mezi mnoha projekty, které se zkouší zároveň, mimo jiné taky kvůli nízkému finančnímu ohodnocení, trpí kvalita, možnost soustředění a ponoru. Myslím, že hodně

lidí si uvědomilo, jak blízko vyhoření byli. Jde to ale, v našich podmínkách nezávislé scény, dělat jinak?

Jakým způsobem se snažíte kontaktovat potenciální nové diváky?

DF: Tohle je hrozně těžká otázka. Nebo možná hrozně jednoduchá. Ten kontakt vzniká vlastně tvorbou a pojetím celé dramaturgie A studia Rubín a je výběrem témat. Tím, že se snažíme vybírat témata spíše intimní, na první pohled klamně známá, ale v důsledku nedostatečně prozkoumaná ba tabuizovaná, mohou zarezonovat právě v lidech, kteří nejsou primárně divadelní fandové. Přitáhne je prostě ono téma a pak mohou zjistit, že by je zajímaly i další naše věci.

Co pro Vás znamená možnost festivalové prezentace?

DF: Je to určitě výborná příležitost představit inscenaci publiku, které by třeba do Rubínu nedorazilo, zároveň je to bezvadná zkušenost, jestli tvar funguje. Na konci století ryb navíc mělo premiéru a pak přišel lockdown, takže v našem případě jde o první reprízu. Takže jsme hodně zvědaví, co se stane!

Jaká bude Vaše příští divadelní sezona?

DF: Kroužíme kolem tématu ne/závislosti, ale především v kontextu jedinec a společnost a s tím spojeným vytvářením společenských rolí. Čekají nás čtyři inscenace. Začne se Smrtholkou, podle stejnojmenného románu Lucie Faulerové, bude to režirovat Lucie Ferenzová. Před Vánoci má premiéru inscenace polodokumentární inscenace o Malé Straně a bydlení, kterou dělá režisérka Olívia Fantúrová. Na jaře bude u nás režirovat Adam Steinbauer, podobně jako Olívia, čerstvý absolvent. Výchozí materiál je ještě v procesu, takže zatím budeme tajemní. A sezonu uzavře režisérka Barbara Herz s dokumentární inscenací o mužích. Mám radost, že s námi bude spolupracovat hned několik začínajících tvůrců.

A divadelní prázdniny?

Divadelní prázdniny budou pulzovat pravidelným hraním. V Rubínu se sice hrát nebude, ale naše inscenace budou hostovat například v Táboře, ale také se bude hrát na letní scéně v Kasárnách Karlín spolu s Divadlem Letí a Venuší ve Švehlovce. V půlce prázdnin navíc začínáme zkoušet novou inscenaci Smrtholka, která má premiéru 30. září.

Za rozhovor děkuje Petr KlariN Klár

17.00 Žižkovy sady

17.00 Nové Adalbertinum – dvorana

PORTRÉT SKUPINY CIRKUS TETY

Súbor Cirkus TeTy založili v roku 2011 performerky Pavla Rožníčková a Kateřina Klusáková. V roku 2021 sa Cirkus rozrástol o novú členku – Veroniku Smolkovú. Prepájajú nový cirkus s prvkami fyzického divadla. Hľadajú inovatívne spôsoby závesného materiálu a spracúvajú osobné témy. Ženský súbor spolupracuje s choreografmi a režisérmi z oblasti súčasného cirkusu, fyzického divadla a tanca.

Aktuálny repertoár tvoria dve inscenácie – Voyerky a Narušení. Experimentálna inscenácia Voyerky sa zameriava na kontrast idealizujúceho očakávania a reality. Pohybuje sa na hranici nového cirkusu, tanca a fyzického divadla. Využíva techniku vzdušnej akrobacie, a to na závesnom lanovom objekte. Inscenácia Narušení vytvorená pre dve performerky je inšpirovaná prvkami absurdného divadla. Ide o kombináciu nového cirkusu a fyzického divadla. Inscenácia využíva techniku vzdušnej akrobacie, a to na zlatej zavesenej stoličke.

Členky súboru dlhodobo vyučujú cirkusové techniky pre deti i dospelých (CIRQUEON – Centrum pro nový cirkus, KD Mlejn). Absolvovali kurzy, workshopy i masterclassy cirkusovej pedagogiky. Od začiatku mali jasno v tom, že chcú prepájať divadlo a akrobaciu.

Ako sa dostali cirkusu? „Zavedlo mňa k nemu divadlo. Od školy jsem hrávala všude, kde se dalo. A pak jsem se jednoho dne zapsala do kurzu závesné akrobacie, jednoho z prvých v Česku. Tam jsme se potkaly s Katkou,“ spomína Pavla Rožníčková pre portál novinky.cz. U spoluzakladateľky Katky Klusákovéj to malo iný priebeh: „Já to vzala přes studium tělesné výchovy na univerzitě v Hradci Králové. Vlastně přes svou diplomovou práci, která se sice jmenovala trochu jinak, ale ve finále byla o žonglování. Musela jsem kvůli ní zjistit, jak to tedy u nás s novým cirkusem, žonglováním vůbec vypadá. Dorazila jsem do Prahy, do Zahrady a na KD Mlejn, kde v tu chvíli vypisovali právě kurzy,“ uviedla pre portál novinky.cz.

Majú dve varianty vystúpení. Buď sú v divadle, kde sa dohodnú s technikmi, že k zaveseniu lán potrebujú určitú výšku, nosné body, na ktorých sa uchytia. V exteriéri používajú samostatnú konštrukciu, kde sa uchytávajú laná.

Mirka Košťálová

OSVĚDČENÉ SLYŠENÍ V PIVOVARU

Pod názvom Divadlo MY Theatre se skrývá tvůrčí duo Aleš Dvořák a Josef Jan Kopecký. Oba jsou nejen v divadelním světě velmi aktivní. Výčet jejich činností geograficky pokrývá značnou část východních Čech. Kromě inscenace Audience, o níž bude řeč vzápětí, je spojuje i práce na Základní umělecké škole Střezina – Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, kde se svými studenty vytvářejí inscenace, z nichž leckteré úspěšně postupují na nejrůznější přehlídky amatérského divadla. Dalším souborem, kde se lze s jejich prací setkat je Triarius z České Třebové, jejíž druhý jmenovaný spoluzakládal, pak je možné je spatřit v pardubickém divadle Exil a tvoří i v ochotnickém divadle v Opaticích nad Labem.

Jejich umělecký záběr je vskutku široký. Inscenace režírují, podílejí se na scénografickém řešení a neméně často se pouštějí i do herectví. O úspěchu ve všech těchto disciplínách svědčí početná ocenění. Průřez tituly je neméně rozmanitý, věnují se pohádkám, české i světové dramate, a to jak současné, tak lety prověřené klasice, sami adaptují filmové předlohy do divadelní podoby a objevují se i zcela autorské počiny. Podobně široký rozsah je i v použití scénických prostředků. Nejčastější

jsou inscenace činoherní, ale najdeme i kusy hrané loutkami a občas se tvůrci odvažují i do divadla poezie. Na poli amatérského divadla jsou zkrátka zavedenými jmény.

Audience (doslova slyšení) je oficiální setkání níže postaveného člověka s velmi vysoce postavenou osobou, dnes obvykle s hlavou státu. Audience je zároveň pravděpodobně nejznámějším kusem Václava Havla, ne-li českou divadelní hrou vůbec, tak přinejmenším nejznámější a nejčastěji uváděnou českou jednoaktovkou. Mnohé repliky už zlidověly, zvolání „To jsou ale paradoxy“ je toho příkladem. Vůbec poprvé v Audienci vystupuje postava Ferdinanda Vaňka, která má s dramatickým autorem mnoho společného a přechází i do dalších her Václava Havla, odkud si ji půjčují i další dramatici. Protějšek k intelektuálnímu Vaňkovi je poněkud jednodušší Sládek, jako prototyp „obyčejného člověka“, který však za normalizace tvořil jakousi pohonnou hmotu totalitního režimu.

Aleš Dvořák s Josefem Janem Kopeckým Audienci v inscenaci hned úvodem ukotvují v reáliích sedmdesátých let, kdy také hra vznikla. Jak s ní dále pracují, už musíte zjistit sami její návštěvou. Každopádně se však inscenace těší nebývalému ohlasu. Na kontě má přes dvě stovky repríz a uvádí se již více než dvacet let. Jestli tohle není divácký hit, tak co už?

Veronika Švecová

15.00 Studio Beseda

CO TEDA JAKO BUDE, HE?

Kultovní román *Mechanický pomeranč* Antonyho Burgesse, který do povědomí dostala především filmová adaptace Stanleyho Kubricka, byl do současné doby divadelně zpracován teprve dvakrát, v Divadle J. K. Tyla v roce 2003 a ve Studiu Marta brněnské JAMU v roce 2017. Vloni ji pak Lenka Havlíková zdramatizovala pro ostravské Divadlo Petra Bezruče. Režie se ujala Tereza Říhová a právě ona v následujících řádcích popisuje okolnosti vzniku inscenace.

Jak těžké bylo odpoutat se od slavné Kubrickovy adaptace Burgessova románu? Nebo přiznáváte inspiraci?

S Kubrickovou adaptací jsme nijak (až na jedno malé rýpnutí) nepracovali. Dramaturgyně Lenka Havlíková napsala přímo pro Bezruče zcela původní dramaturgii. Samozřejmě jsme film viděli, ale naše inscenace se ubírá vlastní cestou. Je to pochopitelně dáno i časem, ve kterém obě díla vznikla. Každé po svém reaguje na odlišnou společenskou či společensko-politickou situaci dané doby. Abstrahují a rozvíjejí se ta témata, která jsou v oné době nejvíce aktuální. Burgess zasadil svůj příběh do roku 1983 a je až mrazivé, jak je i dnes, po téměř čtyřiceti letech, možné v jeho představě nalézt plno paralel k dnešku.

Problematika odpoutání se od Kubrickova filmu je pak možná více záležitostí hlediště. Vždy, když se zpracovává dílo, které je již slavné, ne-li kultovní, může divák přicházet s jistým očekáváním. Bude to jako kniha? Bude to jako film? Proč to nebylo jako kniha nebo film? Ale tomu se asi nelze vyhnout.

Do jaké míry se daří do inscenace propašovat i onen obraz „duchovně vyprázdněné společnosti“? Nebo převládá příběh Alexe a jeho party?

Přítomna jsou obě témata. Jsou navzájem propojena. Podstatná část i našeho vyprávění je tvořena příběhem Alexovy party. Na její neomezené možnosti páchat zlo se ukazuje především stav společnosti, ve které absentují morální hodnoty, právo, vzdělání, víra... Proto si Alexova parta může dovolit chování, které by za správného fungování nebylo možné. Pokud nejsou nastaveny mantinely, člověk vždy bude zkoušet, co všechno si může dovolit. A nejen zkoušet, ale i realizovat. To je pak demonstrováno nejen prostřednictvím Alexovy party, ale i skrze postavy dospělých, kteří v dané společnosti žijí a řídí ji.

Pracuje inscenace se současnou, dejme tomu českou realitou? Nebo zůstává svázán s dobou vzniku románu? Resp. s tehdejšími představami o budoucnosti...

Myslím, že na Burgessovu představu o budoucnosti, která ale zcela nepochybně vycházela z jeho pozorování společnosti tehdejší, nerezignujeme. V našem pojetí se příběh také odehrává v dystopické budoucnosti, kterou jsme od autora ponechali, ale dáváme ji do kontextu ke stavu společnosti a politiky současné. A jak vy zmiňujete, místy i české. Odkazy jsou pro diváka jistě patrné. Ale doufám, že naše inscenace nezůstává u narážek nebo pouhého komentování, ale nabízí i názor a varování do budoucna.

Objevili jste při zkouškách nějaký nový rozměr díla, který nebyl patrný z literární předlohy nebo filmové adaptace? Nebo naopak nevzpírala se látka divadelnímu zpracování? Překvapilo vás něco?

Burgess pracuje s podrobným popisem a znázorněním násilí. Jeho obrazy jsou velmi živé a šťavnaté. Zároveň ale k popisu používá jazyka, který na jednu stranu funguje jako zcizení a na druhou dovoluje být ještě více explicitní. To, co však u Burgesse je přítomno navíc, je čtenářova vlastní představa popisovaného násilí. Hledali jsme tak adekvátní formu, jak tento aspekt přenést skrze divadelní jazyk. Jinak nám látka nekladla výraznější odpor, ale to bylo, myslím si, zásluhou kvalitní dramaturgii. A jestli nás něco překvapilo? Možná jen když zjistíte, že Burgess kombinuje reálné a fiktivní skladatele vážné hudby. Pak tedy nutně potřebujete skladby, které jsou

na stejné úrovni jako ty od velkých autorů, ale nemáte k tomu symfonický orchestr. To ale bylo výzvou především pro hudebního skladatele, který to dle mého mínění zvládl ve výsledku bravurně.

Pozoruhodnou postavou vaší adaptace je role spisovatele, který se tu se svými postavami konfrontuje. Jde o Antonyho Burgesse?

Postava spisovatele F. Alexandera je v předloze přítomna již od autora, jedná se v podstatě o jakési Burgessovo alter ego. Zastává jeho názorová stanoviska, a dokonce zažívá i některé stejné životní situace (např. znásilnění manželky). Do inscenace jsme ale Anthonyho Burgesse jako novou postavu nezasadili. Spíše jsme si byli vědomi onoho zřetelného provázání. Držíme se postavy spisovatele F. Alexandera tak, jak je napsána v předloze.

Román je svým způsobem také o dospívání. Rezonuje tento motiv i v inscenaci? Může inscenace působit i jako vzdělávací?

I u nás Alex v příběhu postupně dospěje, ale myslím si, že jako „vzdělávací“ může inscenace působit nejen pro mladé diváky. Ono Alexovo neustále opakované „Co teda jako bude, he?“ vybízí k přemýšlení všechny generace. Pokud bych mohla použít výňatek z programu k inscenaci (autor Lenka Havlíková): „Burgess prostě říká – zlo je. A ukazuje, kam až může zajít. Otázka je, co s ním uděláme my, jak my se k němu postavíme, jak my se rozhodneme. Každý z nás zažívá v životě situace, kdy volí.“

Dominik Melichar

17.00 a 21.00 Studio Divadla Drak

JAK MOC JE LIDSTVO SPOJENO S PRACÍ?

Věděli jste, že to byl právě Hradec Králové, kde proběhla před stolety světová premiéra dramatu, ve kterém se poprvé objevilo slovo robot? Připomínkami tohoto výročí i loňského, jež připomínalo století od knižního vydání R.U.R., se to jen hemží. Výjimkou není ani festivalový program, který v Šapitó Divadla Drak nabízí představení Buchet a loutek od 19.00 a ještě před tím a potom, v 17.00 a 21.00 inscenaci v nastudování samotného Divadla Drak uváděnou na studiové scéně. Vznik posledně jmenované přibližuje v rozhovoru ředitel divadla a dramaturg Tomáš Jarkovský.

Než se dostaneme k robotům, dovolu mi se jednou otázkou vrátit k uplynulému roku a sezóně nesezóně. Je něco, co hodnotíš pozitivně?

Otevřely se různé divadelní formy, divadla mají snahu chodit ven, vzniklo víc paradivadelních tvarů. My jsme se cestou divadelních streamů a záznamů nevydali, protože to vyžaduje určitou investici, na kterou jsem dílem neměli odvahu a dílem nám nepřišla dostatečně inspirativní. Ale natočili jsme film, což je pro mě úplně skvělé. Máme radost z práce na vánočním snímku, při které se ukázalo, jak dobře jednotlivé profese u nás v divadle fungují. To, co jsme posílili, jsou lektorské programy a práce s publikem. Například Srdcem Drak, cyklus Drak na doma, různé tutoriály, výtvarné dílny, různé výzvy pro veřejnost...

Co znamená 2.0 za názvem představení R.U.R?

Tak třeba průmysl 4.0 je tady kvůli tomu, že tu nejdřív byl průmysl 1.0 a po něm přišly průmyslové revoluce. Je to zkrátka označení nějakého upgradu, nové generace. Naše inscenace vznikla po 100 letech od Čapkovy premiéry, je hodně autorská. I když je nastudovaná na stejný námět, nepředstíráme, že je interpretací Čapkovy dramatu, chceme se k jeho odkazu jen přiznat. A protože se inscenace technologiemi a jejich vývojem zabývá, přišlo nám pojmenování příhodné – je to taková šifra.

Jaké je východisko vašeho pohledu?

Myslím, že můžeme prozradit, že jsme jako generální situaci zvolili vývojové, testovací centrum, které hledá stroj, jenž by mohl zastat lidskou práci.

K pohybové spolupráci jste přizvali Doru Sulženko Hoštovou, s čím vám pomáhala?

V představení se velmi málo mluví. Téma, které nás zajímalo, je spojitost lidství s prací. Řeší se základní příjem a živobytí, ale druhou věcí je důstojnost – cíle, práce slouží i jako prostředek seberealizace. Roboti jsou na začátku člověku podobní, na závěr ho vystřídají, stanou se plnohodnotnými lidmi. Což se projevuje ve vztazích, v empatii, a to jsou všechno divadelní pojmy. Nesnažíme se je realizovat ve slovech a dialozích, ale v modelových situacích. Cítili jsme, že potřebujeme někoho, kdo gestům a pohybu dá jednotný styl a rozumí jim víc než my.

Scénografii vytvořil Antonín Šilar, navazujete v něčem na úspěšného Tesáka?

R.U.R. 2.0 je na první pohled inscenace velmi technologická, je tam spousta zařízení a věcí. Ale u Tesáka jsme šli cestou live cinema, která předurčila celou práci. Spíš v něčem navazujeme na Sněhurku, kterou jsme ve stejném

složení (Jakub Vašíček režisér, Antonín Šilar scénograf, Tomáš Jarkovský dramaturg) dělali v pražském Minoru. Rozvíjíme například téma osamělosti, kterou technologie přináší.

Co vás čeká v příští sezóně?

První premiérou na podzim bude inscenace na studiové scéně s pracovním názvem Slož si! pro malé děti, bude to věc kontaktní, založená na hře se zvuky v režii Jakuba Vašíčka. V další novince ho vystřídá hostující režisér a autor hudby Filip Homola, který se scénografem Robertem Smolíkem připraví dramaturgii knihy Expedice má lásku o letu balónem na severní pól. Třetí premiéra by měla být koprodukční – Antigona pro náctileté ve spolupráci s Městskými divadly pražskými, konkrétně Komedií, přesnou formu koprodukce právě doladujeme.

Karel Kratochvíl

STŘEDA 23/6/2021

10.00	Hlavní scéna Divadla Drak	KAŠPARŮV ZVĚRINEC KAŠPAR'S MENAGERIE	60 min Divadlo Drak Hradec Králové
14.00	Čtyřka	TEMNÁ KAVÁRNA DARK CAFÉ	420 min Tyfloservis celá ČR
15.00	Studio Beseda	MECHANICKÝ POMERANČ A CLOCKWORK ORANGE	110 min Divadlo Petra Bezruče Ostrava
15.00	Šapitó Divadla Drak	PALEČEK TOM THUMB	45 min Buchty a loutky Praha
15.00	Divadelní stan	EZOPOVY BAJKY AESOP'S FABLES	45 min Divadlo KAKÁ Praha a celá ČR
15.00	Žižkovy sady	BENEFIČNÍ PRODEJ OMALOVANÝCH KAMÍNKŮ BENEFIT SALE OF PAINTED ROCKS	360 min Oblastní charita Hradec Králové Hradec Králové
15.00	Žižkovy sady – PROSTOR PRO POINT	RODINA V POHODĚ FAMILY IN POHODA	90 min PROSTOR PRO Hradec Králové
15.00	Žižkovy sady	AKTIVITY PRO DĚTI A RODIČE ACTIVITIES FOR CHILDREN AND PARENTS	210 min Salinger Hradec Králové
15.30	Letní scéna	ČERVENÁ KARKULKA LITTLE RED RIDING HOOD	40 min Loutkové divadlo Kozlík Hradec Králové
15.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
16.00	Plenér před Divadlem Drak	HRA O TRŮN THE THRONE GAME	60 min Bratři v tricku Praha
16.00	Žižkovy sady	MAPS LETTERS PROJECT MAPS LETTERS PROJECT	240 min Neitah Janzing Berlin (DE)
16.00	Podloubí Velké nám.	ZÁŽITEK VE VIRTUÁLNÍ REALITĚ EXPERIENCE IN VIRTUAL REALITY	180 min Holodeck Hradec Králové
16.30	Městská hudební síň	AKROBATI V ČERNOBÍLÉM ACROBATS IN BLACK AND WHITE	20 min Taneční divadlo Honzy Pokusila Hradec Králové
17.00	Studio Divadla Drak	R.U.R. 2.0 R.U.R. 2.0	75 min Divadlo Drak Hradec Králové
17.00	Nové Adalbertinum – dvorana	AUDIENCE AUDIENCE	45 min Divadlo MY Theatre Opatovice nad Labem
17.00	Žižkovy sady	NARUŠENÍ DISRUPTION	35 min Cirkus TeTy Praha
17.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
18.00	Galerie Podchod Walk Thru Gallery	SPOJNICE (VERNISÁŽ K VÝSTAVĚ) CONNECTORS (EXHIBITION OPENING)	60 min Lucie Králíková
18.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
18.30	Žižkovy sady	THE SAME SELF – JSI JEDNA A PŘECE ČTYŘIKRÁT JINÁ THE SAME SELF - YOU ARE ONE AND YET FOUR TIMES DIFFERENT	60 min The Same Self Praha
19.00	Hlavní scéna Klicperova divadla	DR. JOHANN FAUST, PRAHA II., KARLOVO NÁM. 40 DR. JOHANN FAUST, PRAGUE II., KARLOVO NÁM. 40	165 min Městská divadla pražská Praha
19.00	Šapitó Divadla Drak	R.U.R. R.U.R.	80 min Buchty a loutky Praha
19.00	Atrium Radnice	ERBEN 1862 ERBEN 1862	25 min Convivium ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř
19.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
20.00	Divadelní stan	TVÁ ÚSTA MĚLA HOŘKOU CHUŤ YOUR MOUTH TASTED BITTER	60 min Depresivní děti touží po penězích Praha
20.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
21.00	Studio Divadla Drak	R.U.R. 2.0 R.U.R. 2.0	75 min Divadlo Drak Hradec Králové
21.00	Hudební stan	#JUSTVERTIGOTHINGS #JUSTVERTIGOTHINGS	180 min DJ set
21.00	Nové Adalbertinum – dvorana	KAUZA MÉDEA THE MÉDEA FILE	60 min Divadlo Exil Pardubice
21.00	Jižní terasy	ŠKOLNÍ VÝLET SCHOOL TRIP	30 min Václav Bartoš Hradec Králové
21.30	Letní scéna	BAND-A-SKA BAND-A-SKA	90 min koncert
21.30	Půda Divadla Drak	PREFABY PREFABS	30 min Plata Company + mir.theatre Praha
22.00	Studio Beseda	NA KONCI STOLETÍ RYB AT THE END OF THE CENTURY OF FISH	60 min A studio Rubín Praha
22.15	Městská hudební síň	KREUTZEROVA SONÁTA KREUTZER'S SONATA	30 min Taneční divadlo Honzy Pokusila Hradec Králové
22.15	Atrium Radnice	PŘIZNÁNÍ THE RETURN	80 min Ochotnický spolek ŽUMPA Nučice
22.30	Šapitó Divadla Drak	JAN ROBOT A PNS-X JAN ROBOT A PNS-X	90 min koncert

Partneři

Pořadatelé

